

Uchwała

Komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów

na podstawie art. 18 a, ust.5 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym

oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

(Dz. U. z 2017 r., poz.1789, w związku z art.179 ust. z dn.3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2018 r., poz.1669, zwana dalej „Ustawą”) w sprawie **przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Mateusza Bourkane w dziedzinie: nauki humanistyczne, dyscyplinie: literaturoznawstwo**

1

Postępowanie w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie: literaturoznawstwo, zostało wszczęte 3 września 2019 r. Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych powołała komisję habilitacyjną, w skład której weszli: **przewodniczący komisji – prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński** (Uniwersytet Śląski), **sekretarz komisji - dr hab. Maciej Junkiert** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **recenzent – prof. dr hab. Barbara Sienkiewicz** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **recenzent – prof. dr hab. Ewa Paczoska** (Uniwersytet Warszawski), **recenzent – prof. dr hab. Stanisław Uliaz** (Uniwersytet Rzeszowski), **członek komisji – dr hab. Lech Giemza** (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), **członek komisji – prof. dr hab. Jerzy Fiećko** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Komisja na posiedzeniu w składzie 6 osób, w głosowaniu jawnym (**wynik: 6 głosów „za”, 0 głosów „przeciw” i 0 głosów wstrzymujących się**), działając zgodnie z wyżej wskazaną Ustawą, uwzględniając Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2015 roku w sprawie „szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora” oraz mając na względzie zasady i kryteria, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 (Dz. U. nr 196, poz. 1165) a także artykuł 179 ust.2. Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r., poz. 1669, **podjęła**

Uchwałę zawierającą opinię w sprawie odmowy nadania p. dr. Mateuszowi Bourkane stopnia doktora habilitowanego.

2

Częścią wchodzącą w skład niniejszej Uchwały jest załącznik nr 1 będący jej *Uzasadnieniem*.

3

Komisja przekazuje niniejszą Uchwałę Dziekanowi Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, **prof. dr. hab. Tomaszowi Mizerkiewiczowi**.

Przewodniczący komisji – prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński

(Uniwersytet Śląski)

Poznań, 21 września 2020 r.

Załącznik nr 1.

Uzasadnienie uchwały Komisji z dn. 21 września 2020 r.

zawierającej opinię w sprawie odmowy nadania dr. Mateuszowi Bourkane

stopnia doktora habilitowanego

w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie: literaturoznawstwo

Uchwała Komisji powołanej do przeprowadzenia postępowania w przewodzie habilitacyjnym dr. Mateusza Bourkane została podjęta w trybie jawnym. Komisja, po zapoznaniu się z dorobkiem naukowym, dydaktycznym oraz organizacyjnym Habilitanta i po wnikliwym omówieniu jego prac oraz przedstawionej jako główne osiągnięcie naukowe rozprawy habilitacyjnej, uwzględniając argumentację wyrażoną w recenzjach i opiniach oraz w dyskusji na temat działalności naukowej habilitanta, podsumowała ocenę jego prac

naukowych a także organizacyjnych oraz wyników w zakresie dydaktyki uniwersyteckiej, przedstawia Radzie Dyscyplin Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu opinię w sprawie odmowy nadania p. dr. Mateuszowi Bourkane stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie: literaturoznawstwo. Głosowanie w tej sprawie było jawne, 6 osób opowiedziało się za przyjęciem tej opinii uznając, że dr Mateusz Bourkane nie spełnił koniecznych wymagań stawianych przez Ustawę.

1. Praca zawodowa i osiągnięcia naukowe Habilitanta

Dr Mateusz Bourkane ukończył studia polonistyczne na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przedstawiając pracę magisterską pt. *Stanisław Przybyszewski wobec wybranych aspektów filozofii genezyjskiej*, której promotorem był prof. dr hab. Tomasz Lewandowski.

Po uzyskaniu dyplomu mgr. filologii polskiej Kandydat rozpoczął studia doktoranckie na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, które odbywał w latach 2003-2008. Promotorem rozprawy doktorskiej pt. *O rapsodach Stanisława Wyspiańskiego*, był prof. dr hab. Tomasz Lewandowski. Mateusz Bourkane uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa w roku 2008.

W 2008 roku dr Mateusz Bourkane został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Literatury Romantyzmu na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, od 2018 roku pracował na stanowisku starszego wykładowcy. Dr Mateusz Bourkane po 2008 roku wziął udział w 19 konferencjach naukowych, opublikował 8 artykułów, 1 recenzję naukową i współredagował 3 tomy pokonferencyjne, uczestniczył w pracach dwóch ogólnopolskich grantów.

2. Główne osiągnięcia naukowe – ocena:

Jako główne osiągnięcie naukowe, w myśl art. 16, ustęp 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r., Habilitant wskazał monografię *Epika i dzieje. Studia o polskiej powieści historycznej w XIX i*

w *XX wieku* (Wydawnictwo Rys, Poznań 2018). Recenzentem monografii była prof. UMK dr hab. Hanna Ratuszna.

W opiniach Recenzentów monografii pojawiły się następujące konstatacje i oceny, dotyczące dorobku naukowego Habilitanta oraz zgłoszonego przez niego osiągnięcia naukowego:

1. **Prof. dr hab. Ewa Paczoska** w sposób jednoznacznie negatywny ocenia zarówno skromny charakter dorobku podoktorskiego, jak również zgłoszoną monografię: „Po wnikliwej lekturze materiałów przesłanych mi w związku z postępowaniem habilitacyjnym dr. Mateusza Bourkane, z przykrością muszę stwierdzić, że wszczęcie tego postępowania było przedwczesne. Dorobek naukowy Habilitanta jest wyjątkowo skromny, mam też poczucie, że, po dobrym starcie [...] w pewnym sensie zatrzymał się on w swoim rozwoju naukowym – a zbiór studiów mający stanowić dowód jego badawczej samodzielności nie spełnia oczekiwanych wymagań”. Recenzentka precyzuje, że przedłożona do oceny monografia nie zawiera wyznaczonego i przemyślanego celu badawczego, jak również że pozbawiona jest spójnej metodologicznej ramy. Poszczególne rozdziały nie układają się w całość, nie towarzyszy im żadna hipoteza badawcza, nie przynoszą też żadnych nowych rozpoznań lub interpretacji. Mają charakter, w opinii prof. Paczoskiej, jedynie przyczynkarski, a ich naukowy poziom skłania przeważnie do formułowania zastrzeżeń i uwag. Jedną z kluczowych spraw jest słabe rozeznanie Habilitanta w literaturze przedmiotu, który np. w swoich rozważaniach poświęconych Reymontowi, Prusowi czy Brzozowskiemu nie uwzględnia prac naukowych z ostatniej dekady, które powinny były stać się dla niego punktem wyjścia w formułowaniu własnych naukowych opinii.
2. **Prof. dr hab. Barbara Sienkiewicz** w sposób jednoznacznie negatywny ocenia osiągnięcia naukowe Habilitanta. Docenia, co prawda, książkę podoktorską *O rapsodach Stanisława Wyspiańskiego* (Poznań 2014) jako udane osiągnięcie naukowe, lecz jest to dla Recenzentki punkt wyjścia do stwierdzenia, że dorobek Habilitanta, który nie był już związany z doktoratem dowodzi „słabnięcia impetu badawczego”. Zdaniem Recenzentki: „Poświęciłam książce podoktorskiej sporo uwagi, ponieważ stanowi ona szerokie, wielopłaszczyznowe i wielokontekstowe ujęcie rapsodów

Wyspiańskiego, co nadaje jej charakter monografii i potwierdza historycznoliterackie kompetencje Mateusza Bourkane oraz pokazuje jego rzetelność i zalety warsztatu badawczego. / Książka *Epika i dzieje* nie ma już takiego charakteru. Złożyły się na nią różne szkice wcześniej publikowane. W pierwszej części, dotyczącej trylogii Reymonta *Rok 1794*, można zauważyć niejaką spójność tematyczną, w przypadku drugiej części trudno oprzeć się wrażeniu, że są to szkice zebrane dość przypadkowo. Łączy je jedynie najogólniej rozumiana problematyka historyczna”. Recenzentka zauważa, że analityczno-interpretacyjny charakter pomieszczonych w tomie szkiców nie byłby sam w sobie problemem lub zarzutem, gdyby prowadzone przez Habilitanta rozważania dawały w efekcie asumpt do konkretnych generalnych konkluzji, dotyczących zmian w rozumieniu historii, stosunku do niej, w pojmowaniu jej roli, a także ewolucji konwencji powieści historycznej. Tego jednak w książce brakuje najbardziej, Autor bowiem unikał umieszczania swych interpretacji w szerszym literackim lub historycznym kontekście, w efekcie zaś nie pojawiają się w jego książce wyraźne opinie i tezy wynikające z prowadzonych wcześniej badań. Píše Recenzentka, że „w efekcie Mateusz Bourkane prezentuje w kolejnych rozdziałach tematy bardzo wąsko zakreślone – omawia pojedyncze wątki, epizody, portrety postaci, nie składające się na choćby zarys panoramy powieści historycznej XIX i XX wieku”. Swoją konkluzję podsumowuje recenzentka następująco: „Uważam, że wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego został przez dra Mateusza Bourkane złożony przedwcześnie. Wymogów ustawy nie spełnia ani książka przedstawiona jako podstawa postępowania habilitacyjnego, ani pozostały podoktoratowy dorobek Habilitanta. Nie realizuje on bowiem warunku „znaczącego przyrostu” dokonań. Zaprezentowane zaś osiągnięcia nie stanowią znacznego wkładu kandydata w rozwój dyscypliny naukowej. Przedstawiony do oceny dorobek podoktoratowy nie może zatem stanowić podstawy do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego”.

3. **Prof. dr hab. Stanisław Uliasz** podobnie ocenia książkę zgłoszoną jako osiągnięcie naukowe: „Najogólniej problem ujmując, zamieszczone we wspomnianej pracy studia wnoszą niezwykle cząstkowe rozpoznania i chociaż niejednokrotnie przedstawiają błyskotliwe interpretacje, utrzymane są przede wszystkim w poetyce mikroanaliz. Owe mikroanalizy są co prawda dobrze skonstruowane, jeśli chodzi o wywód logiczny, zaczynają się zwykle od wstępnych i wyrywkowych prezentacji literatury przedmiotu, potem następuje argumentacja odsyłająca do tekstu literackiego, by całość

rozważań zamknąć podsumowaniem z przedstawieniem wniosków w myśl zasady „co było do udowodnienia” [...] *Epika i dzieje*, wskazana przez Kandydata jako główne osiągnięcie naukowe ze względu na fakt, iż stanowi w decydującej mierze zbiór wcześniej opublikowanych artykułów, które funkcjonują jedynie w nowym układzie wymuszonym niejako przez niesłychanie pojemną formułę tytułu oraz z powodu, że rezygnuje z wielorakich kontekstów teoretycznych/metodologicznych na rzecz dominacji mikroanaliz, nie wnoszą w moim przekonaniu twórczego fermentu w dyscyplinie literaturoznawstwo”. Uwagi prof. Uliasa kończy negatywna konkluzja: „Stwierdzam, że osiągnięcia naukowe Mateusza Bourkanego, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora nauk humanistycznych, w tym książka pt. *Epika i dzieje* [...] nie stanowią znaczącego wkładu autora w rozwój dyscypliny literaturoznawstwa i nie spełniają kryteriów, które w regulacjach prawnych nakładane są na habilitację. Wnioskuje więc o niedopuszczenie dr. Mateusza Bourkanego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego”.

Członkowie Komisji w opiniach wyrażonych na piśmie, dodanych do Protokołu posiedzenia Komisji Habilitacyjnej, również postulują odrzucenie wniosku habilitacyjnego, wyrażając jednogłośnie negatywne i zgodne z opiniami recenzentów, oceny. I tak: **dr hab. Lech Giemza** podkreśla niewielki przyrost jakościowy i ilościowy dorobku naukowego po doktoracie, jak również wąskie zakresy tematyczne poszczególnych szkiców, które złożyły się na przedłożoną do oceny książkę. Jak stwierdza prof. Giemza: „Biorąc pod uwagę powyższe kwestie, stwierdzam, że dorobek Habilitanta jest niewystarczający i jako taki zasługuje na ocenę negatywną”. W opinii **prof. dr hab. Jerzego Fiećki** powtarzają się wymienione wyżej zarzuty mówiące o przypadkowości tematów w przedłożonej do oceny książce, niedostatecznym wykorzystaniu istniejącego stanu badań, skromnym przyroście dorobku naukowego po doktoracie. Opinię kończy negatywna konkluzja: „rozprawa habilitacyjna i pozostały dorobek naukowy dra Mateusza Bourkane nie spełniają wymogów stawianych przed badaczem ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Wniosek ten złożony został przedwcześnie. Można żałować, że partii pierwszej z monografii, poświęconej powieści Reymonta, badacz nie rozwinął w solidne, wielokontekstowe studium badawcze, jak to pierwotnie planował. Gdyby ten zamysł został zrealizowany, ocena jego dorobku byłaby niewątpliwie inna”.

W związku z powyższym:

Komisja przedstawia Radzie Dyscypliny Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu opinię w sprawie odmowy nadania p. dr. Mateuszowi Bourkane stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie: literaturoznawstwo.

Wynik głosowania: 6 głosów „tak”, 0 głosów „nie”, 0 wstrzymujących się.

Krzysztof Kłosiński
Przewodniczący komisji
prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński
(Uniwersytet Śląski)

Poznań, 21 września 2020 r.